

Cihan Aktaş'ın "Şirin'in Düğünü" Adlı Romanında Mekânsal Yansımalara Hermenötik Bir Yaklaşım

A Hermeneutic Approach to Spatial Reflections in Cihan Aktaş's Novel Şirin's Wedding

Mahbube GÜZEL

MEB

ORCID: 0000-0002-2892-2088

ÖZET

Edebi metinlerin önemli bir kolunu oluşturan mekân kavramının ne olabileceğine ilişkin farklı disiplinlerde birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda mekân kavramının soyut olarak algılanılabilen bir yer mi yoksa insan deneyimini mi kapsadığı farklı yöntem ve yaklaşımlarla irdelenmiştir. İnsanın varlığıyla değer yüklenen mekânlar insanı tümüyle çevreler. Bu bağlamda varlığımızın anlam kazandığı mekân aynı zamanda da bir deneyim alanıdır. Örneğin, Gadamer, mekânı, "mekânda var olan her şeyi kuşatan şeydir" der (Gadamer, 2008). Bu şey insanı da ve eşyaları da kapsamaktadır. Dolayısıyla mekânlar bir etkileşim ve deneyim alanıdır. Bu düşünceden hareketle Gadamer'in argümanını esas alarak mekânın insanın deneyiminden bağımsız olmayacağı incelenecek, Cihan Aktaş'ın "Şirin'in Düğünü" (2018) adlı romanı mekân-insan ilişkisi bakımından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cihan Aktaş, Hermenötik, Mekân, Roman, İnsan

ABSTRACT

Many Studies have been conducted in different disciplines on what the concep of space, which constitutes an important branch of literary texts, can be. In these studies, whether the concept of space is a place that can be perceived abstractly or whether it covers human experience has been examined with different methods and approaches. Places loaded with value with the presence of people completely surround people. In this context, the space where our existence gains meaning is also a space of experience. For example, Gadamer says that space is "encompassing everything that exists in space." (Gadamer, 2008) This thing includes people and objects. Therefore, spaces are an area of interaction and experience. Based on this idea, based on Gadamer's argument, it will be examined that space is not independent of human experience amd Cihan Aktaş's novel "Sirin's Wedding" will be evaluated in terms of space-human relationship.

Keywords: Cihan Aktas, Hermeneutic, Space, Novel, Human

1.GİRİŞ

Mekân, Arapça "kevn" kökünden türemiş olup yer, mahal, ev, oturlan yer, anlamlarına gelmektedir (Devellioğlu,2013,s.699). "Kevn" ise "olmak" kökünden türemiştir (Eyüpoğlu,1998). Yani insanın olduğu yer, varlığının olduğu alan anlamlarını karşılamaktadır. Platon mekân için "kap" (khora) sözcüğünü kullanırken, Aristoteles "yer" (topos) sözcüğünü kullanmıştır (Aristoteles,1991;Peters,1974). Platonun mekânla ilişkilendirdiği kap kavramı içi boş değildir. Kap içine aldığı nesneyle anlam kazanmaktadır. Değişkendir. Bundan dolayı tanımsızdır. Belirli bir şekli yoktur. Khora kavramı maddenin şekillendiği yer olarak algılanabilir. Aristoteles'in topos'u üzerindeki fikirleri Platon'un khora düşüncesiyle uyuşmamaktadır. Platonun khora kavramı sınırsız bir düşünce üzerine kuruyken Aristoteles'in topos kavramı ise "sabittir" değişmezdir (Platon,2001). Heidegger, mekânı "dünya içinde olmak" düşüncesiyle ifade ederek mekânın insanı çevreleyen bir bütün olduğunu belirtmiştir (Heidegger, 2018).

Hoş bir mekânın insanın duygularını hareketlendirebileceğini belirten Goethe, gözlerimiz bağlı da olsa güzel bir mekânı hissedebileceğimizi söylemektedir. Mekânın tek bir duyguya hitap eden bir kavram olmadığını, aksine tüm duyguları hareketlendirdiğini belirtmektedir. Tıpkı

Pallasma gibi. Pallasma, “Tenin Gözleri- Mimarlık ve Duyular” kitabında beş duyunun önemine dikkat çekmiştir (Pallasma, 2011). Mekân, farklı disiplinlerde farklı anlamları karşılayacak şekilde kullanılmaktadır.

Bu makalede mekân nedir? Sorusu farklı felsefi yaklaşımlarla temellendirilmektedir. İlkçağ düşünürlerin ifadelerine yer verilerek mekân olgusunun özüne inilmiştir. Mekânın sıradan olmadığını insanın duygularını, duyularını, davranışlarını, fikirlerini, dilini etkileyen bir olgu olduğu Cihan Aktaş’ın “Şirin’in Düğünü” adlı romanı esas alınarak hermeneutik yöntemle değerlendirilecektir.

2. Hermenötik Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme

Yunanca “açıklamak, ifade etmek, söylemek” anlamına gelen hermeneutik, Türkçeye “yorumbilgisi” şeklinde ifade edilmektedir. Yani bir eserin doğru bir şekilde anlama ve yorumlanmasıdır (Aytaç, 1999, s.89). İlk izleri Antik Yunan dönemine kadar uzanmaktadır. Bu kavramın edebiyatla ilişkisi, Platon’un diyalogu Phaidros’la başlamaktadır. Tanrıların elçisi olarak bilinen Hermes, onların isteklerini insanlara dil aracılığıyla iletir. Hermes, tanrıların ifadelerini doğrudan yani olduğu gibi anlatmaz, insanların anlayabileceği şekilde anlaşılır hale getirerek anlatmaktadır (Aytaç, 1999,s.89).

Doğru anlama ve yorumlama kavramlarıyla ilişkili olan Hermeneutik yöntem üzerine farklı açıklamalar yapılmaktadır. Öncelikle dini metinlerin anlaşılması ve gizemlerinin çözümlenmesinde kullanılan bu yöntem sonrasında edebiyat metinlerinde ve felsefe alanında kullanılmaya başlamıştır. Yorumun din alanından edebiyat alanına geçmesi, 17. yüzyılda gerçekleşmektedir (Aytaç, 1999,s.89).

Richard E. Palmer, Hermeneia’nın antik çağda kullanılan üç temel anlam yönlerinin hepsini de anlam olarak karşıladığını ifade eder. Hermeneuein fiilinden gelen “hermeneia” sözcüğü “söylemek”, “açıklamak”, “tercüme etmek” manalarıyla “yorumlamak” ile anlatılabilmektedir. Yorumlamanın hem Yunanca ve hem de İngilizce kullanımı içerisinde ayrı anlamları karşıladığını belirten Palmer, bu durumun ancak ‘hermes süreci’nin devreye girmesiyle fark edilebileceğini belirtmektedir. Anlam yönünden farklı da olsa açıklama ya da bir çeviri bu fiil ile ‘anlaşılır hale getirilmekte’, ‘yorumlanmaktadır’ (Palmer, 2003,s.41).

Schleiermacher’in hermenötik felsefesi “anlama sanatı” olarak adlandırılmıştır (Tatar,2004,s.37). Doğru yorumun ölçütünü yazarın eserlerin doğru bir şekilde anlaşılmasına bağlamaktadır. Bunun için kişinin eserin yazarı gibi düşünmesi yani yazarın ne düşündüğünü neler yaşadığını bilmesi gerekmektedir. Bu psikolojik yorumlama olarak açıklanmaktadır. Bir diğer önemli nokta ise dil’dir. Dilin bulunduğu yerde anlama da vardır. Anlama dilde dialogla bağlantılıdır. Dialog ise bir dile getirme şeklidir. Bu da ancak dille mümkün olmaktadır. Dolayısıyla dialogda bir anlama sürecinin başlaması için birey ya da bireyler gerekmektedir. İster diyalog ister konuşma biçimi olsun dille sağlanan dialog ortamında bir anlama süreci ortaya çıkmaktadır. Schleiermacher’e göre de dil ile aktarılan anlama süreci “Hermeneutik Süreçtir” (Erdemli, 2013, s.266, 267).

Cümlelerin anlamını sözcükler oluşturmaktadır. Tek sözcükler birleşip bütün olmaktadır. Cümlelerin esas anlamını veren ilkin cümle olmayan tek sözcüklerdir. Bunlar bir araya gelince anlamlı bir bütün oluşturmaktadır. Kişi metne yöneldiğinde orada ilkin cümlelerle karşılaşmaktadır. Metni oluşturan bu cümleler belirli gramer kuralları çerçevesinde sözcükler tarafından bir araya gelmektedirler. Schleiermacher, cümleden sözcüğe, sözcükten cümleye şeklinde devam eden bu döngüye “Hermeneutik döngü” adını vermiştir. Bu döngünün başlaması

için bir ön bilgi gerekmektedir. Örneğin, bir yazarın eserini anlamamız için yazarın düşünceleri hakkında bilgi edinmemiz gerekmektedir. Ancak bu şekilde yazarın eserini anlayabiliriz (Erdemli, 2013, s.266, 267).

Wilhelm Dilthey, anlamamanın yöntemini “yaşantı” olarak temellendirmektedir. İnsanı anlamamanın özünde ise tinsel bilimlerin olduğunu belirterek doğa bilimlerinin karşısına tinsel bilimlerini koymaktadır. En temel tinsel bilim ise tarihtir. Tarihi İnsan yaşamın özünü anlamada önemli bir yöntem olarak görmektedir (Aytaç, 1999,s.91). Çünkü tarihsellik yaşanmış bir süreçtir (Gadamer,1995). İnsan dünyasını yaşayarak kavramak gerektiğini ileri sürmektedir:

“Anlamak, ‘ben’i ‘sen’ içinde yeniden bulmaktır; düşünce, kendini bağlantının daima daha yüksek basamaklarında yeniden bulur; düşüncenin ‘ben’de, ‘sen’ de, bir topluluğun her öznesinde, kültürün her sisteminde ve nihayet düşüncenin evrenselliğindeki bu kendiliği (Selbigkeit), manevi bilimlerdeki farklı başarıların birlikte etkisini mümkün kılar” (Aktaran: Aytaç, 1999, s.92).

Anlamamanın temeline insanın duygularını, davranışlarını, kültürünü, geçmişini kapsayan tinsel bilimleri yerleştirmektedir. “Yaşantı” ancak başka bir yaşantının içinde görülmektedir. Bu da tarihle mümkündür. Tarihselliğin insanı anlamak için önemli olduğunu düşünmektedir.

Dilthey, insan yaşamının dar bir anlama indirgenmesine karşı çıkararak insanın gülen, ağlayan, korkan, yaşayan, farklı eylemlerde bulunan, farklı yeteneklerle kuşatılmış, hisseden, zengin ve çoklu bir yaşantıyla çevrelenmiş varlık olduğunu belirtmiştir. Bundan dolayı insan yaşamıyla ilgilenen tinselliği esas almaktadır.

Dilthey’in tinsel hermeneutik anlayışına yüklediği anlamdan farklı olarak Hans George Gadamer, felsefi hermeneutik anlayışının merkezine “anlama” kavramını yerleştirmektedir. “Anlamak bir başkasıyla anlaşmaya varma demektir. Anlama öncelikle anlaşmadır” (Gadamer, 2008,s. 250). Ancak insanlar karşılıklı anlamayla birbirini anladıklarında kendilerini birey olarak anlaşılır kılmaktadırlar. Yani “diğerinin bakış açısından dünyayı algılamaktır” (Meretoja, 2016, s. 388). Bu anlama schleiermacher’in temellendirdiği sadece “yabancı bir şeyin tecrübesi ve yanlış anlama/anlaşılma” değildir, aksine evrensel bir anlama durumudur (Gadamer, 2008,s.249). Yani o, Dilthey’in hermeneutik anlayışı gibi insanı salt bir yöntemle indirgememiştir. İnsanı tümüyle kapsayacak bir bilinçle hermeneutik anlayışını ortaya atmaktadır. Onun öncelik verdiği hermenötik bir hakikat anlayışıdır, yöntemle karşı “olumsuz bir tavır takınması” bundan dolayıdır (Çetin, 2019, s.71). İnsanı tek bir metodolojiye indirgeyen hermeneutik anlayışların aksine o, insanı evrensel bir boyutla sunmayı hedeflemektedir (Tatar, 2004, s.32).

Gadamer’in üzerinde durduğu diğer bir önemli husus “ön yargılardır”. Ön yargılara insanın varlığını, dünyayı ve tarihini anlamada olumlu bir anlam yüklemektedir. Çünkü ön yargılar sanıldığı gibi kötü, olumsuz bir şey değildir, aksine İnsanı anlamaya ve yönlendirmeye yardımcı olmaktadır. Ön yargılar, “dünyadaki varlığımızı kültürel ve tarihsel bir dünyayı anlama” sürecine katkı sağlamaya yardımcı olmaktadır (Meretoja, 2016,s. 375).

Hermenötik felsefesinin temeli insanı bütünüyle anlama üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla “tarihten, metinden ve zamandan” bağımsız bir anlama söz konusu olamaz (Tatar, 2004, s.33).

Meretoja, hermeneutik yaklaşıma göre edebiyatın dünyaya belirli bir perspektiften baktığını ve bunu yaparken bir yorum sağladığını belirtmektedir (Meretoja, 2016, s.376). Yani metni anlamaya çalışan kişi metni olduğu gibi kavramaz, çünkü metin objektif bir amaca hizmet etmemektedir, aksine onu anlamaya çalışan kişinin de metin hakkında söylemek istediği bir sözü vardır. Gadamer, bu noktada aydınlanmacı yaklaşımın takındığı genel yargıya karşı çıkmaktadır. Ona göre “anlama öznenin etkinliğiyle başlamaktadır. Özne pasif değil, aktiftir”. Öznenin metin

karşısında pasif bir tavır takınmasını ön gören aydınlanmacı yaklaşımlara bundan dolayı katılmamaktadır (Çetin, 2019,s.79).

Eserle karşılaşan beraberinde etkileşime giren okuyucu metinle etkileşime girmeye başladığında ön yargılarından arınmaya başlamaktadır. Bu da metinle etkileşime giren kişinin metni anlamasına olanak vermektedir. Bundan dolayı ön yargılar anlamaya olanak sağlamaktadır. Metni anlayan kişi bu noktada ön yargılarından arınmaya başlayarak metinle uzlaşmaktadır. Metinle okuyucu arasındaki bu uzlaşma “iki farklı ufkun kaynaşarak yeni bir ufuk içinde bütünlüşmesi” olarak açıklanmaktadır (Çetin, 2019, s. 80).

Meretoja, metinle etkileşime girmeye başlayan okuyucunun olayı yaşayarak, hayal ederek aslında dönüşen zamansal süreci somut bir şekilde deneyimlediğini belirtmektedir (Meretoja, 2016, s.380). Kurgusal ve tarihsel anlatıların esasında okuyucuya bir deneyim olanağı sağladığını belirterek şu ifadede bulunur:

“Hem kurgusal hem de tarihsel anlatılar, insanın dünyadaki yorumu olarak bir ne kadar kurgusal ve tarihsel olduğunu analiz etmek için verimli bir başka anlatılardır. Geçmiş bir olasılıklar alanı olarak hayal eder ve oradan kurmacanın yapabileceği belirli yollar üzerinde düşünmek için ilerleyen tarihe dair yeni iç görüşler üretir” (Meretoja, 2016, s.400).

Tarihsel ve kurgusal anlatıların okuyucunun ufkunu genişlettiğini yani okuyucuya farklı bir bakış kazandırdığını belirtmektedir. Başka bir deyişle anlatı metinlerin okuyucuya “geçmiş, şimdi ve gelecek olaylar” hakkında deneyim kazandırdığını dile getirmektedir (Meretoja, 2016, 378). Anlatıların okuyucunun olaylar arasında bağlantılar kurarak deneyim kazanmasına katkı sağladığını belirten Meretoja, anlatı ve deneyim arasındaki ilişkiyi göstermeye çalışmaktadır (Meretoja, 2018, s.7).

Daha açık söylemek gerekirse “okuyucu geçmiş kendi zamanına tatbik ederek varlık tecrübesini zenginleştirir ve kendini bu varlık tecrübesi içinde anlar” (Tatar, 2004, s.116).

İçinde derin anlamlar barındıran metin okuyucunun ufkunu genişleterek onlara geleceğe dair farklı bakış açıları kazandırmaktadır. Yani “içinde bulunulan dünyanın nasıl daha farklı şekillerle” algılanılabileceğini göstermektedir (Tatar, 2004, s.64). Gadamer’in belirttiği gibi ufku geniş kişi yakın şeyle sınırlı olmaz, aksine onun uzağını görerek de anlamaya çalışmaktadır (Gadamer, 2009,s.57).

3. İNCELEME

Cihan Aktaş’ın romanında gerçek mekânların yanı sıra beraberinde kurgusal mekânlar da dikkat çekmektedir. Roman bir mekân tasviriyle başlamaktadır. Safure Hanımın zevkine göre döşemiş olduğu bir yanıyla modern bir yanıyla da geleneksel tarzı yansıtan köşkünde geçmektedir. Köşk, ne kadar zengin görünse de Şirin için bir o kadar da boğucu bir yer olmuştur. Çünkü köşk halasının zevkine göre döşenmiş olduğundan Şirin’e hitap etmemektedir. Şirin için halasının varlığını yansıtan bir yerdir, o varlıkta kendini ‘yok’ olarak görmektedir. Onun için Akarsu Köşkü, “Horhor Caddesi’ndeki dükkânları çağrıştıran, her birine özgü hikâyelerle-ötesini kurcalamamak kaydıyla- güven vaad eden eşyalarla tıka basa doluydu. (...) Bugün yarın kendi evine geçme hayalleri kurarak, güvenlik şifrelerini halasının kontrolünde bulunan salonda yaşlanıp giderdi” (s.16). Varlığını bir gölge gibi hissettiği zengin şatafatlı bu köşk, onun için sadece yaşlanmış eşya yığınınından ibaretti. Kendine ait olmayan bir dünyada yaşamak istemeyen Şirin, “hakiki varlığa” dönüşmek için kurtuluşunu halasından bağımsız bir evde yaşamaya bağlamaktadır (Gadamer, 2008, s.207).

“Her biriyle ilgili Safure Hanım sayısız hatıra anlatabilirdi” (s.21). Burada görüldüğü gibi ev Safure Hanım için sadece eşyalarla donatılmış bir alan değildir, beraberinde bir yaşantının da ürünüdür. Geçmişinde barındıran ve aynı zamanda evin içindeki, kanepe, vitrin, sandalyeler ona geçmişini tekrar yaşatan göstergelerdir. Gadamer’e göre mekân, “mekânda var olan her şeyi kuşatan şeydir” (Gadamer, 2008, s.220). Her şeyi içine almaktadır: dar anlamda insan, eşyalar, fakat daha geniş anlamda belirtirsek insanın hatırladıkları, konuştukları, duyguları, dili, duvar rengi, kanepe, sandalye kısacası evi kuşatan tüm eşyaları içinde barındırmaktadır.

Romanın girişinde başkışı Şirin, iç mekân hakkında bilgi vererek yaşadığı yerin nasıl olduğunu ve onun için ne anlam ifade ettiğini belirtmektedir. Mekânın içinde yer alan eşya yığını, odanın görüntüsü, kokusu Şirin’de olumsuz duygular uyandırmaktadır (S.6). Şirin’in çalışma isteğini etkileyen, onda olumsuz izlenimler yaratan ve bundan dolayı kaçmak istediği yer olan köşk, Safure Hanım için anılarının sembolleştiği bir tecrübe alanıydı. “Tecrübe (Erlebnis), diye adlandırdığımız şey unutulamaz, yeri doldurulamaz bir şey, anlamı kavramsal belirlemeyle tüketilemez bir şey demektir” (Gadamer, 2008, 92). Evin her bir köşesi ve her eşyası Safure Hanımın sayısız anılarıyla dolu olmaktadır. Dolayısıyla anımsadığı hatıralar, geçmişte yaşadığı, deneyimlediği yaşamıdır. Nitekim köşk Şirin için bir kaçış alanıyken Safure Hanım için bir varoluştur. Gadamer’in belirttiği gibi: “Tecrübe diye adlandırılacak şey kendisini hafızada oluşturur. Onun tecrübe diye adlandırırken yaşayan anlamına atıfta bulunuruz; çünkü tecrübe onu yaşayan kişi için tecrübedir” (Gadamer, 2008, s.92). Köşkün içindeki eşyalar, Safure Hanımın yaşantısını hatırlattığı için onlara yeri doldurulamaz bir anlam yüklemektedir. Tıpkı Şirin’in Mardin gezisi sırasında gördüğü taş evler, dar sokaklar karşısında çocukluğunu hatırladığı gibi. Mardin arketipsel olarak tanıdık bir mekân olarak karşımıza çıkmaktadır. Taş evler, dar sokaklarıyla tasvir edilen kentin fiziksel mekânı Şirin’i çocukluk günlerine götürmektedir. Mekânın dokusu, görüntüsü Şirin’in kendi olarak var olduğu ve o güzel günleri yaşadığı zamana götürmektedir. Tıpkı Safure Hanımın köşkünün içindeki eşyalarla hatırladığı anılarını Şirin, Mardin’de yaşamaktadır. Diyebiliriz ki Mardin, Şirin’in varlığını bulduğu yerdir. Gadamer’in belirttiği gibi: “Otobiyografik ya da biyografik refleksiyonla belirlendiği için anlamı hayatın hareketinin tümüyle kaynaşmış durumundadır ve ona eşlik eder. Tecrübenin varlık/ oluş modu (Seinsweise), onunla ilişkiye asla son verilmeyecek ölçüde belirleyicidir. (Gadamer, 2008, s. 92) Tecrübe denilen şey, bireyden bağımsız bir durum değildir. Bireyin varlığıyla anlam kazanmaktadır. Yani “Tecrübe edilen her şey biri tarafından tecrübe edilir ve anlamı kısmen bu ben’in birliğine aittir ve dolayısıyla bu tek bir hayat ile bütün arasındaki reddedilemez ve ortadan kaldırılamaz bir ilişki ilişkiyi içerir.” Önemli olan unsur tecrübenin tüketilmemesidir” (Gadamer, 2008, s.92). Taş evler, geniş bahçeli evler, ağaç ve çiçeklerle bezenmiş otantik mekânlar, Şirin’in sevdiği yerler olmuştur. Çünkü bu yerler ona “baba ocağını” hatırlatmaktadır. Köşk onu gerçek kimliğinden uzaklaştırdığından orası onun için kaybolduğu bir alandı. Kaybolmaktan varlığa döndüğü yer “baba ocağı” olarak nitelendirdiği Mardin’dir. (s.51)

Şirin’in çocukluk arkadaşları Naman ve Kürşat arasında şu ifadeler geçmektedir.

“Geçmiş peşimizi bırakmıyor, değil mi? Nereye gidersek gidelim kasaba hatıralarını kendimizle taşıyoruz, minyatür kasaba inşaatını, kervansaray haraberelerini, söğüt ve badem ağaçlarını...” (s.55).

Kürşat, Mimarlık Naman’ın ise Resim eğitimini almıştır. Çocukken kurdukları hayaller onların aynı zamanda mesleki kimliklerini de şekillendirmekteydi.

“Masalsı yeşil tepeler üzerinde kurulmuş bir kasabada, sarı kalkerle örülü, düz damlı, eyvanlı revaklı, taşla inşa edilmiş bir evde doğup büyümeseydi, kilitli parke taşıyla kaplı sokaklarda oyunlar oynamasaydı, en sevdiği çocukluk oyunu taşla çamurla evler ve mahalleler kurmak olmasaydı, nasıl bir hayatı olurdu acaba”. (s.55)

Kürşat'ın henüz çocukken taştan evler kurmaya çalışması, çizdiği resimler onu Mimar olmaya sürüklemiştir. Tasarlamak istediği ev projeleri de çocukluğunda hayal dünyasında şekillendirdiği tasarımlar olmuştur. Taş evler, geniş avlular Kürşat'ın projesinin en önemli malzemeleriydi. Baktığı her evde, gittiği ülkede gördüğü her yapıda çocukluğundaki dokunduğu taş evleri, büyüdüğü geniş avluları, oyun oynadığı geniş sokakları aramaktaydı.

Gadamer'in de belirttiği gibi "O, hayatın tümü içinde kendisi olduğu için, hayatın tümü de onda mevcuttur" (Gadamer, 2008,s.96). Tecrübe edilen şeylerin unutulmadığını bireyin yaşamının her anında olduğunu belirtmektedir.

Kürşat'ın yaptığı evlere hayranlık duyan Şirin, "büyüdüğümüzde bana bir ev yap Kürşat, tıpkı bu evler gibi taştan, düz damlı ve avlulu olsun" demişti. (s.56) Kürşat'ın küçükken hayal ettiği mekân tasarımları "minyatür kasaba inşaatı, kervansaray harabeleri, söğüt badem ağaçları" büyüdüğünde gerçek bir mekân olmaktadır. (s.55)

Kürşat'ın Amerika seyahati sırasında arkadaşıyla birlikte görmeye gittiği Lloyd Wright'ın Bear Run Deresi üzerinde yaptığı Şelale Evine büyük bir hayranlık duyar. Arkadaşı Kürşat'ın bu eve neden bu kadar önem verdiğine anlam verememektedir. Ona göre Fantastik bir evdi, altından ırmak geçmekteydi, fakat yaşanılabilir bir ev değildi. (s.115) Taş duvarlarla örülü Şelale Ev, Kürşat'ın doğup büyüdüğü yerdeki yapıları yansıttığı için önemliydi. Kürşat'ın kendi özünü bulduğu bir yerdi. Bundan dolayı taş yapılar Kürşat için sıradan yapılar değildir. Aksine geçmişini bulduğu yerler olmaktadır. Tıpkı Safure hanımın köşkündeki eşyaları ona geçmişi hatırlattığından vazgeçmeyeceği bir yer olduğu gibi Şirin'in özünü keşfettiği mekânlar ve Kürşat için önemli taş yapılar da o denli önemli vazgeçemeyeceği yerler olmaktadır. Bu karakterlerin düşünce dünyaları, yaşam tarzları farklı olsa da onları birleştiren ortak noktaları özlerini bulabilecekleri, hatırlayabilecekleri mekânlar tasarımları olmaktadır. Kürşat'ın arkadaşı için sıradan görünen Şelale Ev, Kürşat için sıra dışı olmaktadır. Mesela, romanın ilerleyen bölümlerinde Kürşat'ın Şirin için inşa ettiği Şelale Ev, Faruk için anlamsız, yaşanmayacak bir yer olmaktadır. Çünkü taş evler, bu iki karakter için sıradan geometrik, renkli fakat ruhsuz yerler değildir, aksine onların özüne döndükleri yerlerdir. Romanda Kürşat şöyle der:

"Şelaleyi görmüyor, sesini dinliyordu. İncelemeyi sürdürürken hem hayranlık duyuyor hem de kendine ait bir projeyi kaybetmiş gibi huzursuzluğa kapılıyordu. Bu evin söylemek istediğini kavramış bir ev yapmayacaksa günün birinde, niye uğraşmalıydı ki çizimle, inşaatla! Taşta ölü olmayan, kaybolmaya direnen bir öz vardı. İşte o öze mimara yol gösteriyor, ilham veriyordu" (s.116)

Bu ev, Şirin için tasarlayacağı Şelale Ev, olacaktır. Tıpkı Şirin'in istediği gibi "taştan, düz damlı ve avlulu" bir ev olacaktır. (s.56)

4.SONUÇ

Cihan Aktaş'ın "Şirin'in Düğünü" adlı romanında mekânın karakterler üzerindeki etkisi dikkat çekmektedir. Romanda soyut mekânlar az kullanılmakla birlikte genellikle somut mekânlara yer verilmiştir. Mekânsal bağlamda "ev" romanda büyük önem arz etmektedir. Ev, sıradan değildir,

insanla ilişkilidir. “Ev” imgesi insanın isteklerine cevap verdiği zaman insan için yaşanılacak yer olmaktadır. Yazarın asıl amacı da işlevsel ve yaşanılabilecek mekânlar yaratmaktır. Mekân çözümlemesinde Hermenötik yöntemden istifade ederek mekân-insan ilişkisi ortaya çıkarılmıştır.

KAYNAKÇA

Aristotle, Physics, Trans: R. P Hardie and R. K. Gaye, Ed: Jonathan Barnes, The Complete of Aristotle, Vol: 1, Bollingen Series Lxxi. 2, Princeton University Press, New Jersey, 1995.

Aytaç, Gürsel. (1999), *Genel Edebiyat Bilimi*, Papirüs Yayınları, İstanbul.

Aktaş, Cihan. (2018), *Şirin'in Düğünü*, İz Yayıncılık, İstanbul.

Çetin, Erol, *Gadamer'in Felsefi Hermenotiğinden Öne Çıkan Hususlar*, 2019, sayı, 33,s. 65-95, Turkey.

Develioğlu, Ferit. (2013), *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.

Eyüboğlu, Zeki. (1998), *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, Sosyal Yayınları, İstanbul.

Erdemli, Atilla, Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher, *Felsefe Tarihiçisi gözüyle bir tanıtma*, 2013, sayı 28, s. 244-276.

F. E. Peters, Greek Philosophical Terms: A Historical Lexicon, New York University Press, New York, 1974, s. 30,91.

Gadamer, H.G. (1995), *Hermeneutik, (Yorumbilgisi) Üzerine Yazılar*, çev: D. Özlem, Ark Yayınevi, Ankara.

Gadamer, H.G. (2008), *Hakikat ve Yöntem*, çev: Hüsamettin A.& İsmail Y. , Paradigma Yayıncılık, İstanbul.

Gadamer, H.G. (2009), *Hakikat ve Yöntem*, çev: Hüsamettin A.& İsmail Y. , Paradigma Yayıncılık, İstanbul.

Heidegger, M. (2018), *Varlık ve Zaman*, çev: K.Ökten, Alfa Yayınları, İstanbul.

Meretoja, Hanna, *Fiction, History and the Possible Jonathan Littell's Les Bienveillantes*, Turku University, 2016, s. 371-404.

Meretoja, Hanna. (2018), *The Ethics of Storytelling*, Oxford University Press, New York.

Platon, (2001), *Timaios*, çev: Erol Güney, Lütfü Ay, Sol Yayınları, İstanbul.

Palmer, R. (2003), *Hermönetik*, çev: İbrahim Görener, Anka Yayınları, Ankara.

Pallasmaa, J. (2011), *Tenin Gözleri- Mimarlık ve Duyular*, çev. A. U. Kılıç, Yem yayınları, İstanbul.

Tatar, Burhanettin. (2004), *Hermenötik*, İnsan Yayınları, İstanbul.